

Iyakon Ite'kwaro' Karet Paaru **Nennoko'pu** **Koren Pon Kon** **Ena'** **Ekamanin**

Iyakon Ite'kwaro' Karet Paaru Nennoko'pu Koren Pon Kon Ena' e'menuka'pu sa'man pe kuru so'si Koren pon kon pokon pe tes'i a'tai. So'si men-paai pe te'san tonpa ton uya pana' pe kuru Paaru ewa'nomato' təuya'nokon ku'sa' esi'pu, e'tane en-poika iya to' pokon pe ekonekapai kuru te'to' miri awonsi'ki inekamapai iyesi eke pe tepori'mato' seri e'ku'sa' a'tai.

Iye'sara'ti yau imenukasa' karet yau Paaru us-auroku so'si Koren pon kon pokon pe te'to' pi', i'ri wenai isi pe ipan pe to' eiku'pu təuya to' uya təsapema miri awonsi'ki tewa'noma pi' so'si tau ekama iya miri awonsi'ki pori' pe te'to' ekama iya isi pe tes'i'pu ru'pu otori'pi era'tin nisa' wini miri awonsi'ki to' pokon pe tekonekasa'. Miri awonsi'ki ipan pe so'si ekama'po iya amure'mura to' uya ituto' pe entu'marin nan Kuri'san ama' Isutiya pon kon pika'tito' ike. Iu'matu yau'ne Paaru esi itekare ekamai' tenno'sa' wapu pe tu'kan kon pen ka'pon amu' Koren pon kon i'nairon kon itekare ekamai' enno'sa' kon pe iye'ku'sa' kon namai', Paaru pi' ennakanin tai'ma.

Iyawon Ekamanin

Ekamanin (1:1-11)

Paaru miri awonsi'ki so'si Koren pon (1:12—7:16)

Tutasen Kəri'san amə' Isutiya pokon iwano' pe
 (8:1—9:15)
 Paaru e'to' itekare ekamai' tenno'sa' wapu pe
 (10:1—13:10)
 Iu'matu (13:11-13)

¹ Paaru winipaino, Kərai Sises nennoko'pu
 itekare ekamai', Papa eseru poro, miri awonsi'ki
 Temu'ti, utonpa kon winipaino,

Papa so'sii Koren pon pona kan, tanporo A'kaya
 poro te'san waku ton Papa munki amə' pokon pe:

² Waku nonkasa' miri awonsi'ki tusewankamai'pu
 ra e'nito' Papa, ukupunu kon miri awonsi'ki
 Itepuru Sises Kərai winon nesii iyenau'nokon.

Papa, Tanporon A'kwaru Ne'nin Esa'

³ Uri'nokon epuru Sises Kərai, e'to' itese' pi'
 Papa miri awonsi'ki Ikuipunu, usentu'man nito'
 kuipunu miri awonsi'ki Papa, tanporo a'kwaru
 ne'nin iwano' pe apuripi'to' nesii, ⁴ uya'kwaru
 kon ne'nin tanporon ni mi awiron ni ekaman
 uyepu uya uyewankama kon koro'tau, kamoro
 miri waraino kon ni mari a'kwaru ne'to' pe,
 uya'kwaru kon uneporo'pu kon Papa wini ke.

⁵ Kərai ekota'ma'pu i'kwiriteu uko'manto' kon ya'
 kasa ri, miri kasa ri mari Kərai awiri uya'kwaru
 kon uye'sa' anuku. ⁶ Mi awiron ni ekaman uyepu
 uya ina ewankama yau, aya'kwaru kon ne'nin
 pe iyesi, miri awonsi'ki iyepika'tito' kon pe niri;
 ina a'kwaru ne'sa' pe iyesi yau, aya'kwaru kon
 uye'sa' pe iyesi, tuusetakai' pura a'kure'tito' nepu
 iya ekota'man nito' ina ekota'ma'pu ri mari ipi'
 a'kure'ti kon pa. ⁷ Ina e'ku'to' ipi'nokon esi pana'

pe, apune pura ina uya i'tu ina ekota'ma'pu yau ri mari iuye'sa' kon tukai', miri kasa ri ina a'kwara uye'to' yau iuye'sa' kon.

⁸ Auro'kasa' ru'pu pe pura ri iwesi kon i'se pura ina man, utonpa ton, sa'man ton yau ina ekota'ma'pu pi' Eisa Mure'pu awo'nan yau'ne. Eke kuru sa'man yau ina esi'pu, ina uya a'kure'tito' entai ri, tuuko'mamu kon pen ni tukai' enari'ke' ina esi'pu. ⁹ I'nai ri tewan kon yau'ne iyeri'to' pe eno'masa' kasa ina usi'tu'pu, e'tane seri e'kupu'pu tupi'nokon ni ina uta'si namai' e'tane Papa pi' kuru, iyeri'sa' i'mu'sa'kanin. ¹⁰ Ina pa'kasa' iya isi kuru ma'tanu'nin apai, miri awonsi'ki ina ri pa'ka iya. Kuri ri pi' te'ku'to' kon ku'sa' ina uya, miyari ri ina pa'ka iya tukai', ¹¹ iwi

u

remato' kon uya ri ina pika'ti koro'tau. Miri a'tai ri si, tu'kan kon uya tenki tato' oton miri ina iwano' pe* eke pe ri Papa uya waku nonkasa' wenai, tu'kan kon ipuremato' maimu ei'sa' wenai.

Paaru Eseru Usensima'pu

¹² Seri si ina utapurito': Ina ewan uya ekama teseru kon ku'sa' ina uya non yau, miri awonsi'ki aya'kiri'nokon ipokon pe ina e'to' iyau kuru. Papa winon waku miri awonsi'ki i'napairon yau. Seri ku'sa' ina uya oru pu'ketu poro pura, e'tane Papa uya waku nonkasa' wini. ¹³ Ina uya, i'ri ri imenu inenenu kon pen miri awonsi'ki into'ka'nukunu kon pen ke imenuka kon pen. Miri awonsi'ki e'ku'ai', turon ni a'tai tanporo ina to'ka'nukua uaya'nokon miri tukai', ¹⁴ seri pe ipu'ku pe ri ina

* **1:8** 1 Koren 15:32 **1:11** Tu'ke ri imenukasa' ton uya, iiwano' pe ta.

to'ka'nə'sa' auya'nokon e'tane, autapuri kon pa,
ina utapurito' oton ipi'nokon na'ne' kasa Itepuru
Sises weyu a'tai.

15 Miri pi' uyenu yau esi ke, wapiya aka'kəranpato' kon pe uya ekoneka'pₘ asa' ite'kwa iyepika'ti kon pa. **16** Aka'kəranpato' kon pe uya ekoneka'pₘ kanan Ma'sitoniya pona uti pe ri miri awonsi'ki ipiya'nokon kanan tenna'poi' Ma'sitoniya apai miri awonsi'ki utito' pe Isutiya pona uyennoko kon pa. **17** Seri pi' ekonekasa' a'tai, usennakan pe ri pe' ikuu'pₘ uya? Miri pe pura kati, ekonekato' kupₘ uya oru eseru poro, a'sa'tai ri, "Ewai", ewai," miri awonsi'ki, "Kane, kane," tato' pe uya?

18 E'tane i'napai ri təusauro'to' awiri Papa e'to' kasa, iyenakan kon ina ekareei esi "Ewai" miri awonsi'ki "Kane" pe pen. **19** Apₘne pura Papa Mumu, Sises Kərai, i'koro'tau'nokon itekareei ekamasa' ru'pₘ uri miri awonsi'ki Sairas[†] miri awonsi'ki Temu'ti nekama'pₘ, esi'pₘ pen "Ewai" pe miri awonsi'ki "Kane" pe niri, e'tane iyau "Ewai" pe ri iye'sa'. **20** Tu'ke ri tənku'ton pi' Papa usauro'sa', miripan esi "Ewai" pe'ne ri Kərai yau. Miri wenai iporo "Amen" tasa' uri'nokon uya eke pe Papa kupₘ pe. **21** Papa kuru ri kuri ri asa'ri ri mari pana' pe uri'nokon e'mₘ'sa'kato' emapu'tisa' iya na'ne' Kərai yau. Uyanənsa' iya 'nokon ni, **22** tiwano' pe e'ni ekamanin a'sisa' iya upona'nokon miri awonsi'ki Ta'kwarₘ emaikasa' iya uyewan kon ya', emaikasa' pe iye'to' pe, ti-

1:16 Inkupₘ'pₘ 19:21 [†] **1:19** Kiri' Sirəpanas, Sairas tato' təron ni pe. **1:19** Inkupₘ'pₘ 18:5

wano' pe e'nito' pe i'nai ri t_əuye'sen eporo eka-manin pe.

²³ Papa ri esi miri uyekamanin pe, imiri'nokon anma'tan_u'pai p_əra esi wenai, Koren pona enna'po p_əra ri uye'sa'. ²⁴ Apurito' auya'nokon entai itesa' pe ina esi pen, e'tane imiri'nokon pokon pe ina e't_ərawasoma ipori'ma kon pe, ap_əne p_əra apurito' auya'nokon poro pana' pe iye'mu'sa'kasa' kon pi'.

2

¹ Uyeseru koneka'p_u uya, taron ni kanan e'ne' pe ri iku'to' kon pe aka'k_əranpa uya 'nokon namai'. ² Ap_əne p_əra ipokoitan_u'sa' uya 'nokon pe iyesi yau, in_u' e'ku'sa' upori'manin pe, e'tane imiri'nokon niken unpokoitan_uk_ə'san.

³ Imenuka'p_u uya na'ne' kasa imenuka'p_u uya, uye'sa' a'tai isewankamasa' pe esi namai' upori'manin nan pe ri e'paino kon wini. Uyenu yau tanporo iwesi'p_u kon tanporo pori' pe e'to' yau iwesi kon pa. ⁴ Imenuka'p_u uya 'nokon, ipan pe usewankama miri awonsi'ki upokoitato' apai uyewan yau, miri awonsi'ki eke pe ri uyenu ku'ma tenno'se, ipokoitan_u'nin kon pe pen e'tane i'tu kon pa, uyewan yau ipan pe ii'n_ənka uya 'nokon.

T_əmakooikenan Pi' Usentu'man

⁵ In_u' uya ri upokoitan emapu'tisa' yau, upokoititan_u'sa' iya p_əra man tanporo ipokoitan_u'sa' iya 'nokon na'ne' kasa, siya kuru p_əra ri—ipan pe kuru t_əusauro'se p_əra ri. ⁶ Ikota'mato' ike pe tu'kan kon kuru ri imiri'nokon nat_əru'p_u nesii eke pe ri ipona. ⁷ E'tane ru'ku nin, ipi' isentu'mati', miri awonsi'ki iya'kwar_u ne'to' auya'nokon pe iyesi,

ipan pe ipokoitato' uya eno'ma namai' intentai. ⁸ Miri pi' si iku'ti' ta uya seri ipi'nokon, i'nankaka'ti' kanan. ⁹ Inu'pi' usentu'ma kon pe' moronka auya'nokon tanporon awiri ri pe' iwesi kon ta uya wenai. ¹⁰ Inu'ri pi' iusentu'ma kon yau, uru' ri niri usentu'ma miri ipi'. Inu'pi' ri usentu'masa'—moro ipi' usentu'man nito'e'sa' yau—usentu'masa' miri ipi' Kura'i enu airi ipikiri'nokon, ¹¹ Se'tan* ena namai' uyentai'nokon, apue para uru'nokon uya tankupu'nu pi' iye'ku'to' i'tu para iyesi pen.

Emenna'Ekonekan Nito'Turawasomanin Nan

¹² Utisa' a'tai si Turowas pona Kura'i ekareei ekamase'na, eporo'pu uya Itepuru uya mura'ta a'kokasa' esi'pu uiwano' pe, ¹³ usewankaman pi' ri esi'pu, apue para utonpa Tai'tas eposa' uya para iyesi pi' miri yau. Miri pi' si, "Isiri, utiyai'", ta'pu uya miri to' pi', miri awonsi'ki uti'pu Ma'sitonoya pona.

¹⁴ E'tane tenki ta uya Papa pi', uyanin kon ye' inke ri Sises Kura'i yau intentai ina enasa' utito' yau, miri awonsi'ki uru'nokon poro iye'ta'naku mi awiri ri i'tuto' kitun. ¹⁵ Apue para Papa pona ina esi Kura'i na'po'nanuk'san pe tukinu'nsan pe kamoro iyepika'tisa' kon miri awonsi'ki uma'tan pi' na'ne' nan koro'tawon kon. ¹⁶ Taron kon pona iki pe e'ni'nokon, iyeri'sa' ukitasa' kitun ke; taron kon pona uko'man nito'a'po'nanuhi pe e'ni'nokon. Inu'ken si nai seri turawaso kaisa ri? ¹⁷ Tu'ke te'sen kasa para ri, Papa maimu kurupo'poma pi' ina esi

* **2:11** Se'tan—Makoi ese' isakon, Papa eseru ewaruma'tinin ta e'kwa pe. **2:12** Inkupu'pu 20:1

pen. Miri kasa pen nin, K̄rai yau ina usaurok^u
Papa rau wak^u pe Papa nennoko'san kon ka'pon
am^u' pe.

3

¹ Utapurin pi' kanan pe' ina epiya'ti seri? Miri pe p^ura katⁱ t^uron kon ka'pon am^u' kasa, imenukasa'
kareta i'se ina esi ina ekamanin i(pi'nokon miri
pe p^ura i(pi'yapai'nokon? ² Imiri'nokon ni kamoro
imenukasa' ton kareta am^u', imenukasa' ton ina
ewan pi', ti'tusan miri awonsi'ki tanporon kon
ni nenena ton imenu. ³ Enpoika auya'nokon
imenukasa' kareta K̄rai winon pe iwesi kon, ina
e'turawasomasa' otori'san, imenukasa' pen paru
ke pen e'tane Papa t^uuko'mansen A'kwari^u ke, ti'
konekasa' iyapon pi' pen e'tane ka'pon am^u' ewan
ton esi iyapon pe.

⁴ Seri waraino en yau e'nito' esi ina iwano' pe
K̄rai poro Papa rau. ⁵ Tiwano' kon pe seri kup^u
ina uya ta pen, e'tane Papa wini iku'to' ina uya ike
uyep^u.

⁶ Ina ku'sa' iya apiyo' pe emenna' pe ekonekan
nito' turawasomanin nan pe, imenukasa' kareta
pen e'tane Iya'kwari^u; ap^une p^ura imenukasa'
kareta uya iwini, e'tane Iya'kwari^u uya uko'man
nito' t^uru.

Emenna' Ekonekan Nito' A'kwarii

⁷ Penaro' iteseru, uma'tan ni ne'nin,
e'menukasa' ti' pi' uye'sa' pe iyesi yau Esuwer^u
am^u' uya, inke tenu kon tutuse Mosi' enpit^u namai'
ap^une p^ura a'kwa pe iyesi pi' iyenpuru'na tane

ri. ⁸ Miri entai pe' a'kwa pe Iya'kwaru eseru esi pen mi? ⁹ Penaro' iteseru ka'pon ni uma'ta ku'nin uye'sa' yau a'kwa pe, miri entai a'kwa pe ipokena' pe e'nito' ne'nin esi! ¹⁰ A'kwa pe iye'sa' ru'pu esi eke pe iku'to' ipikiri pura, apune pura eke kuru emenna' iteseru a'kwa uye'sa' pi'. ¹¹ Miri awonsi'ki tenpuru'nasen uye'sa' pe iyesi yau a'kwa pe, miri entai ri nin tauko'mansen a'kwa esi miri.

¹² Miri pe iyesi pi', miri warai e'ku'nito' esi pi', ipan pe enari'mura e'ni. ¹³ Mosi' kasa e'ni pen, temu' nipontinu*n* iwon ke Esuweru amu' uya enkena' pe iye'sa' enpuru'na ene namai'. ¹⁴ E'tane to' usenuminkato' ena'pu i'tunin ye' pe pura ri, apune pura seri wai pu'ku pona miri ri iwon esi moro ri, penaro' ekonekan nisa' ru'pu usekama a'tai. Itamasa' pura ri iyesi, apune pura Kurai yau riken iyemo'kato' esi. ¹⁵ Seri wai pu'ku pona ri Papa nanonka'pu main Mosi' poro usekama a'tai, iwon uya ri to' ewan ton niponti. ¹⁶ E'tane inu' ri era'ti a'tai Itepuru winikui', iwon nin si emo'ka. ¹⁷ Miri si Itepuru esi Iya'kwaru pe, miri awonsi'ki Itepuru A'kwaru na'ne' airi imo'kasa' pe e'ni. ¹⁸ Miri awonsi'ki tanporo uru'nokon, itemu' iwonkasa' ton uya Itepuru a'kwarii ri a'kwaru'pu enpoika, usensimasa' ikasa miyari ri a'kwa pe enan nito'ke, tauye'sen Itepuru wini, Iya'kwaru pe si na'ne'.

4

Mamin Iini Pun Ka'sa' Wai Yawon

¹ Miri pe iyesi pi', Papa isentu'kena' pe tesi ke ina repasa' iya t̄rawaso ke ina uya iku'to' pe, miri pi' si ina uya inonka p̄ura iyesi. ² Ina uya mi airi tanporo ama'aino miri awonsi'ki iri piyi'nū'nin nonkasa'; kasi awiri ina esi pen. Miri pe p̄ura Papa Maimu kupu ina uya pen kasi ye' pe, miri pe p̄ura nin, i'nairon ekama pi' ina e'tusa' tanporon kon ka'pon amu' ewan ya' Papa enu yau. ³ I'ri pe p̄ura ina ekareei e'niPonti pe iyesi yau, iye'niPonti kamoro t̄uma'tasan pona. ⁴ Papa pe te'ku'sen, seri a'taino kon e'to' itese' pi' uya apurin nan pen usenuminkato' enku'nanu'sa', to' uya itekare weyu ene namai' K̄rai ku'to' eke pe ipi', Papa pe te'sen. ⁵ Apuñe p̄ura tekareei kon ekama ina uya pen, e'tane Sises K̄rai Itepuru pe, ina nin si ipoitoru kon pe Sises uriya'. ⁶ Apuñe p̄ura Papa, "Tiwi a'kwa ne'wei'tii ewarupi apai,"* tawon nu'pu uya t̄weyu e'wei'tito' pe iku'sa' uyewan kon yau uwei'tin kon pe eke pe Papa ku'to' i'tunin pe e'nito' kon pe K̄rai emu' yau.

⁷ E'tane seri mamin esa' pe ina esi iini pun ka'sa' wai yau enpoikanin pe seri tanporon ni entaino merunti esi Papa winon pe, ina winon pe p̄ura. ⁸ Ina pona ekamān nu'ye'an sen wini'ne ri, e'tane ina ma'tanu'sa' iya p̄ura ri iyesi; en-pikaimapi'sa' pe, e'tane miri pi' ina enari'nūnsa' p̄ura ri; ⁹ t̄ukota'masen pe ri, e'tane inonkasa' pe p̄ura ri; iwisa' uta'mo'kasa' pe, e'tane ima'tanu'sa' pe p̄ura ri. ¹⁰ Tiwiri ri ina pun esi Sises uma'ta'pu ekamanin ye' pe ri, iko'manto' usenpoikato' pe ri mari ina uko'manto' yau. ¹¹ Apuñe p̄ura ina

* **4:6** Iseneses 1:3

nurinan kon esi tətəsan pe tiwiri ri uma'tan nito' ya' Sises Kərai uriya', iko'manto' usenpoikato' pe təuma'tasen ina pun yau. ¹² Miri kasa si, uma'tan nito' e'turawasoma ina yau, e'tane uko'man nito' e'turawasoma ayau'nokon.

¹³ Iye'menukassa': "Apurisa' uya; miri pe iyesi pi', usauro'sa',[†] tukai'. Miri ri apurito' iya'kwarə pe ina uya ri mari apuri, miri pi' ina usauroku, ¹⁴ apəne pura ina uya i'tu kəri ri ri Itepuru i'mu'sa'kanin nu'pə iyeriku'pə yapai uya ri mari ina i'mu'sa'ka Sises pokon pe, miripan uya ina turə imiri'nokon pokon pe təpiya'. ¹⁵ Tanporo seri esi iiwano' kon pe ri, waku nonkasa' uya miyari ri ka'pon amu'eporo uya, uya tenki tato'ku'to'pe eke pe itentai, eke pe Papa ku'to' iwano' pe.

¹⁶ Miri pe iyesi pi', ina uya inonka pen. Kipo'po ina a'mota tane, e'tane ti'nau'nokon ina ena emenna' pe wui kaisari ri. ¹⁷ Apəne pura usewankaman nito' esi mara ri miri awonsi'ki aka'nero' pe ri, miripan uya konekan eke pe e'nito', aka'nero' pen eponin pe eke pe ri miri ton entai. ¹⁸ Miri wenai, tenu kon təsa' ina uya tensen pi' pen, e'tane tensen pen pi'. Apəne pura tensen esi aka'nero' pe ri, e'tane tensen pen esi inkero' pe ri.

5

Epən Pon Uiwə' Kon

¹ Seri si i'tu'nokon, seri non po e'ni'nokon iwə', upun kon, ta'porin kasa te'sen uma'tasa' pe iyesi yau, uiwə' kon esi miri Papa winon, inkero' nin uiwə' kon Epən pon, ka'pon emiyatə ke amisa' pen.

[†] **4:13** Eren 116:10 (LXX)

² Miri koro'tau ri, a'n n ni pi' e'ni, Ep n pon uiwu' kon ke upontikap  kon i'se, ³ epontin nisa' a'tai ipon p ra eporon pen ni. ⁴ Seri si ta'porin tau e'ni koro'tau, a'n n ni, iwari'sa'tisa' kon pe e'ni, ap ne p ra uponka kon i'se p ra e'ni wenai e'tane uponti kon i'se e'ni Ep n pon uiwu' kon ke, t uma'tasen pe te'sen usenko'masa' e'to' pe uko'man nito' ike ke. ⁵ Papa si k ri ri uka'nin n p  kon serito' pe, miripan uya urepasa' kon Ita'kwar  ke emaikasa' pe, t uye'ton e'ma takan pe.

⁶ Miri pe iyesi pi', uyenu kon yawon kon ni ur 'nokon miri awonsi'ki i'tu'nokon upun kon yau e'ni'nokon a'tai, Itepuru piyau p ra ri e'ni'nokon.

⁷ Uko'man ni'nokon seri apurito' wini, ene wini pen. ⁸ Uyenu kon awon kon ur 'nokon, ta uya, miripan e'ni'nokon upun kon yau e'pai p ra Itepuru piyau riken e'pai. ⁹ Uyeseru kon nin si esi inpori'mapai te'sen pe, upun kon yau e'ni yau ri miri pe p ra ipiyapai ri e'ni yau. ¹⁰ Ap ne p ra usenpoikan nito' oton kon K rai uya eseru aimenkato' apon rak i', ukaisari'nokon uneporona kon epose'na unkup 'p  kon pikiri upun kon yau e'ni'nokon koro'tau, wak  ri miri pe p ra iri ri.

Ipokon Pe Ekonekan Turawasooi

¹¹ Miri si'kiri Itepuru pi' enari'nãn ni i'tu'nokon ke, ka'pon am ' nin si anra'tipai e'ni. E'ni na'ne'nokon esi tense ri Papa pona, miri awonsi'ki e'ku'ai' tense ri niri iyesi e'pai man iyewan kon yau. ¹² Hyena'nokon kanan e't pai ina esi pen, e'tane ina pi' tuutapurisen pe iwesi kon pa, kamoro

tensen pi' ewan yawon pen ni pi' ttautapurisan ei'nin nan pe iwesi kon pa. ¹³ I'pai itano'masa' pe ina esi yau, Papa iwano' pe iyesi miri; waka pe ina i'pai esi yau, i*w*ano' kon pe iyesi miri. ¹⁴ Apane pura Kurai usi'nunkato' uya ina a'kwara ka pe ri iyesi, apane pura ina uya apuri tikin nan ni erika'pu tanporon kon iwano' pe, miri pi' si tanporon kon ni erika'pu. ¹⁵ Tanporon kon iwano' pe iyeriku'pu kamoro si nuko'manyai'ne' nan uko'mama namai' tiwano' kon pe, e'tane kuri tiwano' kon pe iyeri'sa' ru'pu, miri awonsi'ki iye'mu'sa'kaka'sa' ru'pu kanan iwano' pe.

¹⁶ Seri awonsi'ki nin si, ka'pon pi' ina usenu-minkato' pura iyesi miri non pon pe e'ni eseru yau. Seri kasa ri Kurai pi' ina usenuminka'pu ri e'tane pena, seri pe miri kupa ina uya pen. ¹⁷ Inu' ri esi yau Kurai iwano' pe, emenna' pe ika'sa' pe iyesi miri; penaro' uti'pu, emenna' uye'sa'! ¹⁸ Tanporo seri ton esi Papa winon pe, ttawinikui' ukonekanin nu'pu kon Kurai poro miri awonsi'ki ttapokon pe ttaron kon konekato' pe uttarawasooi kon ke urepasa' iya 'nokon; ¹⁹ Papa esi'pu ttapokon pe ora ekoneka i'se Kurai yau, ka'pon ama' pi' ttamakooi ke to' esi tukai' pura. Miripan uya ttapokon pe ekonekan ekareei nonkasa' ina ena'. ²⁰ Ina nin si esi seri Kurai nennoko'san pe ttape ri, Papa uya iyekama'posa' kon kuru ina poro. Ina uya kuru iyekama'po kon ipan pe Kurai iwano' pe: Papa pokon pe ekonekaka'ti'. ²¹ Papa uya ttamakooikenan pen ni kuu'pu makoi pe* uiwano' kon pe, Papa e'to' ipokena' pe eponin nan pe

* ^{5:21} makoi pe; miri pe pura, makoi e'mato' ike pe

ekonekan nito' kon pe ipokon pe.

6

¹ Papa pokon pe a'samutu yau te'turawasomasan pe ina esi pi' ina uya kuru iyekama'po kon, waku nonkasa' Papa uya na'ne' anuⁿsa' auya'nokon esi namai' notun pe. ² Apune pura ta iya, "Waku pe e'to' weyu a'tai iyeta'pu uya, miri awonsi'ki epika'tin weyu a'tai ipika'ti'pu uya,"*

ta iya. Apana'ti uya 'nokon, seri kuru si seri waku pe Papa e'to' weyu, seri pe kuru si man epika'tin weyu pe.

Sa'man Yau Paaru E'to'

³ Inu' e'ma ta' ri uta'mo'kan nito' ri turu ina uya pura man, ina turawasooi sapema namai'. ⁴ E'tane nin, tanporon yau ri Papa poitoru ton pe ina usenpoika: sa'man ni; isi ri moronka pi', ewankamanin ni miri awonsi'ki aimerunpanin ni moronka ina uya; ⁵ ari'po'pi'nito', pariki'si ta' a'sin nito' miri awonsi'ki anpisin usewa'noma koro'tau ri; sa'man pe e'turawasoman pi', e'nunpai e'n*u*tane e'nun ni pura miri awonsi'ki iwan pe. ⁶ Se ton moronka ina uya, waku pe kuru ina e'to' yau, ito'ka'nuku yau, tuusetukai' pura e'nito' yau, miri awonsi'ki mannu' pe e'nito' yau; Waku A'kwura yau miri awonsi'ki i'nai ri usi'nunkun nito' yau; ⁷ i'nairon main yau miri awonsi'ki Papa meruntiru yau; ipoken ina e'to' esi ina epaai pe tanporon yau ri, siyauya'ne ri; ⁸ eke pe ina ku'to' wini miri awonsi'ki ina nama pura ina e'to' wini, ina

* ^{6:2} Aisaya 49:8 ^{6:5} Inkupu'pu 16:23

apuripi'to' wini miri awonsi'ki ina pona eno'ma wini; i'nairon pe, e'tane kasi ye' tato' ipi' ton pe.

⁹ Se ton moronka ina uya, ti'tusan ye', e'tane ti'tusan ye' pen kasa; eri'ni pi', miri ri e'tane ina ri uko'mamu; ari'po'pi'sa' pe, e'tane iyeri'sa' pe pura; ¹⁰ tewankono'mai', e'tane tiwiri ri pori' pe; entu'ma', e'tane tu'kan kon ni kupu pi' imaminke' pe; i'ri esa' pe pura ri, e'tane tanporon ni esa' pe.

¹¹ Tuwapu'tii' pura ri ina uya ayauro'kasa' kon man, Koren pon kon, ina uya ri niri tewan kon a'kokasa' eke pe iyena'nokon. ¹² Ina uya ri i'nnenkato' tuuya'nokon enkurunpa pen ipiyapai'nokon, e'tane imiri'nokon uya nin ina i'nnenkato' auya'nokon enkurunpa miri ina piyapai. ¹³ Umunki amu pe kuru, ayauro'ka uya 'nokon seri, miri entakanoma pe, iyewan kon a'kokati' eke pe ri mari.

Apurinin Nan Pen Pokon Pe Ke'pumukantu

¹⁴ Apurinin nan pen pokon pe a'samutu ya' ke'pumukantu. I'ri kasa ipoken e'nito' nesii'no isi'kaisa ri iri pe e'nito' pokon pe? Miri pe pura, nai kasa a'kwa esi isi'kaisa ri ewarupi pokon pe? ¹⁵ I'ri kasa pori' pe Kurai nesii'no Periyaru[†] pokon pe? I'ri kasa apurinin miri awonsi'ki apurinin pen nesii'no isi'kaisa ri? ¹⁶ I'ri kasa iseseru yau Papa ena' use'man nito', ipureman nito' iwu' nesii'no papa tato' pe ika'sa' pokon pe? Apune pura ur*i*nokon esi nurinan Papa ena' use'man nito', ipureman nito' iwu' pe, Papa uya tasa' na'ne' kasa ri, "To' piyau

[†] **6:15** Periyaru, Kiri' maimu yau ese' Sepan ni ta e'kwa, Makoi ese' tonpa.

uko'mamh miri, to' koro'tau ri usari, to' e'to' itese' pi' pe ri esi, miripan kon esi umunki pe ri."‡

17 "Miri pe iyesi pi', to' koro'tapai epa'kati',
tupona ri enati',
ta Itepuru uya.

Iri ri kusa'pi'pi'tau,
miri a'tai ayanhmh uya 'nokon."§

18 "Ikuiphnh kon pe e'to' pe,
miri a'tai umunki amh' pe, uyensi ton pe
iwe'to' kon pe,
ta Itepuru merunti pe kuru te'sen uya,"*
tasa'.

7

1 Seri ton si iku'to' pe usauro'nisa' eposa'nokon pi', utonpa ton amh' ru'kw*i*, ekorhkanpai'nokon tanporon iri ton apai upun kon miri awonsi'ki uya'kwarh kon ma'tanh'sa' iya na'ne', miri awonsi'ki miyari'nokon waku pe e'nito' ya' Papa tunamai' e'nito' wini.

Paarh E'to' Pori' Pe

2 Iyewan kon yau ina pata oton inkonekati'. Inh' ri ku'sa' ina uya pura man ipoken pura, inh' ri ma'tanh'sa' ina uya pura man, inh' pi' ri ina usen-nakasa' pura man. **3** Iyeno'ma kon pe seri ta uya pen; wapiya takaa'pu uya apata kon ni esi ina ewan yau, iiwano' kon pe ri ina uko'mamh miri awonsi'ki ina ri uma'ta ipokon pe. **4** Uyenu yau kuru ri iwesi kon; mi pe kuru ukupu auya'nokon.

‡ **6:16** Ripaiti'kas 26:12; Iseremaya 32:38; Isi'kiyerh 37:27; 1 Koren 3:16; 6:19. § **6:17** Aisaya 52:11; Isi'kiyerh 20:34, 41 * **6:18** 2 Sanwerh 7:8, 14; 1 Kurono'kurus 17:13; Aisaya 43:6; Iseremaya 31:9.

Eke pe kuru upori'ma auya'nokon; tanporon ni ina ewankamanin yau pori' pe e'to' ri anaku.

⁵ Apne p̄ra ina utisa' a'tai Ma'sitoniya pona, ina pun umoronka'to' a'tai p̄ra ri iyesi'p̄, ina ewankamanin esi'p̄ sen wini'ne ri—kipo'po ina ewa'noma miri awonsi'ki enari'nun ni ina yau.

⁶ E'tane Papa iseno'masa' ri a'kwaru wanni ne'nin uya ina a'kwaru ne'sa' Tai'tas tenno'se, ⁷ iyepu uya riken pen e'tane iya'kwaru ne'sa' auya'nokon ke ri niri. Ina pi' ekama'p̄ iya, upi' iusentu'mato' kon, ipan pe iupokoita kon, upika'ti pi' a'ne' pe iwe'to' kon, miri uya miyari ri eke pe pori' pe e'to' pe uku'to' pe.

⁸ F'ri pe p̄ra pokoi pe ukaretaai unennoko'p̄ uya iku'sa' kon e'tane, aiko ta uya pen ni. Aiko ta'p̄ uya ri e'tane—ene uya ukaretaai uya e'ne' pe iku'sa' kon, e'tane aka'ne' pe ri — ⁹ e'tane nin si seri si pori' pe esi, pokoi pe iku'sa' kon pi' pen e'tane ipokooi kon uya iyera'ti kon ku'sa' pi' amakooi kon apai. Iusewankama'p̄ kon Papa iwano' pe ri miri pi' ina wini ri e'ne' pe iyena'p̄ kon pen ni. ¹⁰ Papa uya tasa' kasa upokoitan nisa' uya era'tin kupu, epika'tin nito' winikui' arin ni iya. Miri pi' usewankaman pen, e'tane seri non pon kon pe upokoitan nito' uya uma'tan nito' nepu. ¹¹ Enti' seri Papa uya tasa' kasa ipan pe pokoi pe e'nito' uya iku'sa' kon: temetarunsan pe p̄ra, inke p̄ra ipoken ku'nin pe t̄usenpoikasen pe, t̄usakorotasan pe ekam̄ra iku'sa' kon pi', tet̄ipi'san pe, t̄usi'nankasan pe, t̄usewankamasan pe, miri awonsi'ki iye'kamasa' kon isi'kaisa ri iye'kupu ene kon pa. Tanporon

yau ri waku pe iwesi kon tukai' iusi'tu kon seri ton yau. ¹² Miri pi' si imenukasa' uya 'nokon ni e'tane ipokena' pen ku'nin na'pu pi' pen ni, e'ne' pe iku'sa' kon pi' ri niri pen, e'tane Papa rau iiwano' kon pe iusene kon pa, waku pe kuru ina pi' iye'tasa' kon. ¹³ Seri ton uya ri ina pori'ma.

Ina epori'mapi'to' piriku pe ri, ina esi'pu pori' pe, Tai'tas esi pori' pe tense, apune pura imiri'nokon uya ipika'tisa' waku pe itewan ku'sa' ke. ¹⁴ Ipi' ipi'nokon utapurito' kuu'pu uya, miripan upiyi'nu'sa' auya'nokon pura iyesi. E'tane tanporon ni ekamasa' na'ne' ipi'nokon esi'pu i'nairi ikasa ri, miripan si ipi'nokon utapurin nisa' Tai'tas pi' usi'tusa' i'nairi ri niri. ¹⁵ Miri awonsi'ki ii'nunkato' iya 'nokon esi miyari ri eke pe, tenu yau ikupu tauya'nokon a'tai main awiri iwesi'pu kon, Tai'tas ereutanuku'pu auya'nokon, eke pe inamato' auya'nokon ke, inku'pai iwesi kon pi'. ¹⁶ Epori'mayai' mararon pe pura uyenu yau ikupu uya 'nokon pe iyesi pi'.

8

Amure'mura E'nito' Pe Pori'man

¹ Miri awonsi'ki seri pe si utonpa ton i'tu auya'nokon i'se ina esi waku nonkasa' Papa uya na'ne' Ma'sitonoya pon so'si ton ena' intura'pu pi'. ² Isi ton kuru i'tupi'nito' apai, eke ri to' epori'mato' anu'sa' miri awonsi'ki ipan ni itimamin pura to' e'to' ena'pu amure'mura e'nito' yau imaminkena' pe. ³ Apune pura ekama uya to' uya itura'pu eke pe kuru ri ituto' tauya'nokon kaisa ri, miri awonsi'ki ituto' tauya'nokon entai kuru ri niri.

Tanporo kuru tiwano' kon pe, ⁴ inke p̄ra ina pi' to' uta'kwar̄ka'p̄ wak̄ ton pika'tikap̄ pi' seri e'repan nito' yau. ⁵ Miri awonsi'ki ina e'to' itenupikiri kasa p̄ra to' uya ikup̄a'p̄ pen, e'tane wapiya Itepuru ena' to' e'tur̄a'p̄ tiwano' kon pe miri t̄po ina ena', Papa eseru awiri tesi kon ekamanin pe. ⁶ Miri pi' Tai'tas enut̄i'p̄ ina uya, wapiya isara'tisa' iya pi' ri, imiri'nokon iwano' pe niri iu'ma'to' ya' ine'to' pe iya, seri wak̄ nonkasa' n̄ukup̄an̄. ⁷ E'tane tanporon ni' kup̄ auya'nokon pi' inkup̄an̄ kon yau wak̄ pe-apurito' auya'nokon yau, ausauro'to' kon yau, i'tuto' auya'nokon yau, inku'pai e'nito' enuka'n̄sa' pe, miri awonsi'ki ina i'n̄nka auya'nokon yau*—enti' kanan seri e'repan nito' kup̄ auya'nokon wak̄ nonkasa' yau.

⁸ Ayapiyo'ma uya 'nokon pen ni e'tane i'nairon iusi'n̄nkato' kon i'tupit̄a i'se esi, t̄ron kon e'to' inku'pai kaisa ri ti'tui'. ⁹ Ap̄ne p̄ra i'tu auya'nokon, ueyepuru kon Sises K̄rai uya wak̄ nonkasa' miri imaminkena' pe ri esii'ma, miri ri e'tane iwenai'nokon entu'ma' iyena'p̄, entu'ma' iyenas'a' wini imaminkena' pe iyena kon pa. ¹⁰ N̄titaine' w̄apiya yau imiri'nokon esi'p̄ iwapiya itanin pe riken pen e'tane inku'pai niri ijesi'p̄ kon. Seri si apanamato' uya 'nokon wak̄ pe kuru te'sen iiwano' kon pe seri yau. ¹¹ Seri si t̄rawaso i'ma'kat̄i', miri si inku'pai iwe'to' kon uya iu'ma'to' uya enpoikato' pe inku'pai iwe'to' kon awiri. ¹² Ap̄ne p̄ra miri yau inku'pai iwe'to'

^{8:4} Ron 15:26 * ^{8:7} T̄ron ni imenukasa' uya, i'n̄nka uya 'nokon yau, tawon esi.

kon esi yau, iye'repato' kon esi tapurisen pe ri
ipiayu'nokon na'ne' awiri, ipiayu'nokon p̄ura
na'ne' awiri pen.

¹³ Ina e'to' i'se esi pen t̄uron kon pika'tii'ma
sa'man pe ikupu kon pi', e'tane isi'kaisa ri e'nito'
e'to' pe. ¹⁴ Seri pe kuru eke pe ipiayu'nokon na'ne'
uya ipan pe i'se to' e'to' ke to' pika'ti, miri enta'
eke pe to' piyau te'sen uya ipan pe i'se iwe'to'
kon ke ipika'ti kon. Miri a'tai nin si isi'kaisa ri
iwe'to' oton kon miri, ¹⁵ iye'menukasa' na'ne' kasa:
"Kuri eke pe am̄aranu'nin nu'pu piyau eke pe kuru
p̄ura iyesi, miri awonsi'ki kuri aiko pe am̄aranu'nin
nu'pu piyau aiko pe iyesi pen,"[†] tawon.

Tai'tas Ennoko'pu Koren Pona

¹⁶ Papa pi' tenki ta uya usewankamato' ri mari
ipi'nokon emaikanin nu'pu pi' Tai'tas ewan ya'.

¹⁷ Ina nekama'ponu pi' riken Tai'tas epori'ma'pu
pen e'tane ipiya'nokon itipai te'to' kuru pokon pe
miri awonsi'ki tiwano' pe ri. ¹⁸ Miri awonsi'ki
t̄tonpa kon niri ennoko pi' ina man iya'kiri tan
poro so'si amu' napuripitunu waku itekare pi'
iye't̄rawasoma pi'. ¹⁹ Miri entai kuru, so'si
amu' uya anansa' ina tonpa pe itito' pe t̄tusen
ari ina uya koro'tau ina naturu'pu Itepuru nama
t̄uya'nokon pe miri awonsi'ki ipan pe epika'tipai
ina e'to' enpoikanin pe.

²⁰ E'sapeman nito' p̄ura iye'to' pe ikupu i'se
ina esi, eke t̄tusen pe t̄uron kon naturu'pu
t̄rawasoma eseru. ²¹ Ipoken te'sen kupu pi' e'pai
ina esi, Itepuru enu yau riken pen, e'tane ka'pon
amu' enu yau ri niri.

[†] 8:15 E'sotas 16:18 8:21 Ipu'ketu 3:4 (LXX)

²² Miri pona, to' a'kiri t^utonpa kon ennoko pi' ina man; tu'kan wini ri'inku'paino pe isenpoikasa', miri awonsi'ki miri entai ri' apune p^ura eke pe kuru itenu yau i^wesi kon. ²³ Tai'tas nin si esi miri uisakon, miri awonsi'ki e'turawasoma tonpa pe i'koro'tau'nokon; t^uron kon ina tonpa ton natiyai'ne' nan nin si esi miri so'si am^u' maimu ekamanin pe miri awonsi'ki K^urai nama pe. ²⁴ Miri pe iyesi pi', ipan pe to' i'nankati' i^pi'nokon ina utapurito' enpoika pe tanporo so'si ton uya ento' pe.

9

¹ Imenukato' uya 'nokon iwenai p^ura ri' man seri waku ton pika'tito' pi'. ² Ap^une p^ura ipan pe epika'tipai i^we'to' kon i'tu uya, miri awonsi'ki miri pi' Ma'sitoniya pon kon pi' utapurin pi' e'sa', to' auro'ka pi' natitaine' whapiya si'kiri it^ura pi' imiri'nokon A'kaya pon kon ekonekasa' esi'pu, miri awonsi'ki tu'kan kon turunkasa' auya'nokon i^kku'pai i^we'to' kon wini iku'nin pe, tukai'. ³ E'tane pusamoro ina tonpa ton senno'ai' seri eseru yau i^pi'nokon ina utapurito' esi namai' a'ta pe ri, e'tane tekonekai' i^wesi kon pa, ta'pu uya na'ne' kasa. ⁴ Ap^une p^ura inu' ri' Ma'sitoniya pon ni uye'sa' pe iyesi yau uya'kiri miri awonsi'ki iyekonekasa' pe p^ura iyeporto kon pe iyesi a'tai, ina ri' i^piyitu —imiri'nokon kuru ri' niri i^piyitu— ap^une p^ura ina uya ayapurisa' kon pi'. ⁵ Miri pi' pusamoro utonpa ton enuti pi' usenuminka'pu to' uya aka'karanpato' kon pe, pena iwapiya pari miri awonsi'ki ekonekan nito' ton i'ma'kase'na am^ure'mura int^ura kon ta'pu auya'nokon nu'pu

tənin pe. Miri a'tai, iyekonekasa' pe iwe'to' kon pe enpoikanin pe, intərənə kon esi aya'kwarukasa' kon pe pura.

Amare'mura E'pin Ni

6 Iyenu kon yau seri iku'ti': Inə' ri mara ipinnin uya mara ri eporo, miri awonsi'ki inə' ri amare'mura ipinnin uya amare'mura ri eporo.

7 Tukaisari'nokon to' natərui tewan kon yau itəto' pe təuya'nokon te'ku'sa' kon poro, intəpai pura esii'ma pen miri pe pura e'kosonkosonmai'ma pen. Papa uya pori' pe esii'ma itənin i'nənka.

8 Miri awonsi'ki Papa uya wakə nonkasa' kupə miri eke pe ipona'nokon, tu'kan yau ri tiwiri ri, tanporon esa' pe i'se iwe'to' kon eke pe ri, tanporon wakə tarawaso yau eporo auya'nokon miri. **9** Iye'menukasa' na'ne' kasa:

"Tantərənə ta'nə'sa' iya mi poro ri entu'manin nan ena';

ipoken iko'manto' esi moro inke ri,"*

tawon. **10** Kəri ipinnin reparin itena'pi ke ite' pe miri awonsi'ki kiyari pe pəreti ke, uya ri mari itərə miripan uya eke pe ite' amaranəku pa ikupə, miri awonsi'ki ipoken iwe'sa' rə'pə anəmu kupə eke pe.

11 Tanporon yau ri imaminke' pe iyena kon pa iku'to' kon oton, tiwiri ri amare'mura te'repasen pe iwesi kon pa, miri awonsi'ki ina awiri iye'repato' kon uya tenki tato' Papa pi' emapu'tito' pe.

12 Seri epika'tin nito' məku'atəi'ne' uya riken Papa munki amə' repa pen e'tane eke pe iyanəku tenki tato' to' uya Papa pi' usenpoika. **13** Apəne pura tarawaso məku'atəi'ne' uya iyenpoikasa' kon

* **9:9** Eren 112:9 **9:10** Asaya 55:10

pi' ka'pon amu' uya Papa apuripi'to' oton main awiri iwe'to' kon uya Kurai ekareei ekamasa' uya itonpa'tisa' pi', miri awonsi'ki amure'mura iye'repato' kon anta'nukunu kon to' ena' miri awonsi'ki tanporon kon pokon pe ri. ¹⁴ Miri awonsi'ki to' ipuremato' ipona'nokon tewan kon yau uti ipiya'nokon, apune pura eke waku nonkasa' Papa uya, uya irepasa' kon pi'. ¹⁵ Tenki kuru ta Papa pi', ekama entaino ri intura'pu pi'!

10

Paaru Uya Tutrawasooi Wapu'ti

¹ Eke pe pura miri awonsi'ki mannu' pe Kurai e'to' wini uta'kwaruka ipi'nokon-uri, Paaru, enari'kena' e'semu' pona e'sepon nisa' a'tai, e'tane enari'man inni esi a'tai, tato' ipi'! ² Uye'sa' a'tai, isi pe e'nin ipi'nokon e'to' kasa taron kon ka'pon amu' pi' seri non eseru yau uko'man ni tukai' tusenuminkasan. ³ Non po ri ina uko'mantane, non naku'ai'ne' kasa ina usewa'noma esi pen. ⁴ Ina epaai ton ina epanta'mato' ike ton esi non epanta'mato' ike kasa pura. Miri kasa pura, Papa meruntiru esi to' piyau pana'pa' nan to' wapu ma'tanu'nin. ⁵ E'sei'pi'nito' enku'nuku ina uya miri awonsi'ki tanporon ni kasi Papa uya i'tuto' i'se pura te'sen miri awonsi'ki tanporon ni usenuminkan nito' a'sissa' anumu ina uya Kurai maimu awiron pe iye'to' pe. ⁶ Miri awonsi'ki iyekonekasa' pe ina e'to' oton tanporon ni main awiri pura e'nisa' kota'manin pe, tanporo ti'ma'kai' iyawiri iwe'sa' kon a'tai.

7 Ipəro'po riken i'ri ri ena auya'nokon.* Kərai iwano' pe inə' ri e'kupu pe iyesi yau, t̄iwi niri ni'tui ina esi Kərai iwano' pe, iyesi na'ne' kasa ri mari.
8 Apəne pəra Itepuru meruntiru ina repa'pu iya ike esi ipika'tin in kon pe, ama'tanu'nin kon pe pen. Utapuri pe iyesi yau, miri pi' ipiyitə pen.
9 Ukaretaai ton ke iyenari'pa i'se 'nokon esi pe isenpai pəra e'ai'. **10** Apəne pəra təron kon uya ta, "Ikaretaai ton esi sa'man miri awonsi'ki pana' pe kuru, e'tane ka'pon pe iyesi yau i'si'mura ri iseta miri awonsi'ki isauro'to' esi notən ni," ta.
11 Kamoro rupi uya ito'ka'nəku e'pai iyesi karetaai wanni yau ta na'ne' esi miri yau e'nı tane pəra unku'ton kon pe iyesi miri yau e'nı a'tai.

12 Ina e'warinpa pen sa'ne miri pe pəra təron kon təutapurisan eseru a'kiri teseru kon to'ka'nu'pitə pi' ina esi pen. Teseru kon i'tupitə to' uya teseru kon ke ri a'tai, miri awonsi'ki teseru kon ke ri teseru kon aku'menka a'tai, ta'kwaru ke pəra ri to' esi. **13** Miri pe ri iye'tane, waku pe iye'to' entai ri ina utapuri pen, e'tane ina utapurito'kupu ina uya Papa uya ina ku'sa' na'ne' awiri iteseru, iyepoton kon ni. **14** Siya kuru ri mi pe te'ku'to' kon yau ina uti pen, ipiya'nokon ina uye'sa' pəra iyesi yau, miri kasa nin si nesii'no apəne pəra si Kərai ekareei esa' pe ri ina uye'kaa'pu ipiya'nokon. **15** Təpə'ku kon entai siya kuru niri ina uti pen təron kon nəkupu'pu tərawaso pi' təutapuri kon

* **10:7** Ipəro'po riken i'ri ri ena auya'nokon; miri pe pəra, Ipəro'po amu' pi' enpi'ti'.

wini. Ina e'ku'to' esi miri,[†] miyari ri apurito' auya'nokon usemo'ka koro'tau, i'koro'tau'nokon ina nukupʉnʉ e'waraukato' oton eke pe kuru,¹⁶ ina uya itekare ekamato' pe itekare ke a'pi'sa' pen pata ton nono yau'ne iyentau'nokon, apʉne pʉra ka'pon uya ri itekare ekama'pʉ yau itekare tekamai' atapuripai pʉra ina esi pi'.¹⁷ E'tane, "Tiwi atapuripaino nʉtapuri Itepuru yau,"[‡] tasa'.¹⁸ Apʉne pʉra ka'pon tiwano' pe tʉutapurisen pi' waku ta pʉra iyesi e'tane ka'pon Itepuru napuriʉ pi' riken.

11

Paarʉ Miri Awonsi'ki Ennakanin Nan Enno'sa' Kon

¹ Mara rʉ'kw*i* iya'kwʉra pʉra e'ai'ne' yau a'kʉre'ti auya'nokon tukai' e'ku'ai', e'tane iku'kapʉ auya'nokon ni. ² Papa uya tasa' kasa ikintato' yau ikintayai' ipi'nokon. Tikin nan ataan'pʉ ena' ituto' pe uya usauro'sa', Kʉrai ena', a'pi'pʉn kuru uri'san pe ituto' pe uya itena'. ³ E'tane enari'ke' e'ai' ik*ʉ*ti uya I' enku'ti'pʉ kasa enku'tin nito' ike ke iusenuminkato' kon utano'ma, i'nai ri miri awonsi'ki esuken iye'tusa' kon Kʉrai ena' apai. ⁴ Apʉne pʉra inu' ri uyepʉ pe iyesi yau ipiya'nokon Sises ekareei ekamase'na, Sises ekareei ina nekama'pʉ warai pen ni, miri pe pʉra t^ʉponaron ni a'kwʉra anʉnsa' auya'nokon yau, ananʉmʉ'pʉ

[†] **10:15** Miri pe pʉra, 13 E'tane ri, ina utapuri pen ni i'tu pokena' pen ni pi', e'tane ina utapuri Papa uya i'tuto' ike ke ina uya iku'to' pe iku'sa' na'ne' ke—i'tuto' ike imiri'nokon ni ku'to' ike. 14 ... 15 Ina utapuri pʉra iyesi i'tu pokena' pen ni pi' taron kon ni tarawasooi ru'pʉ pi' [‡] **10:17** Iseremaya 9:24 **11:3** Iseneses 3:1-5, 13

kon warai pen, mīri pe pūra tūponaron ni wakū itekare ana'si'pū kon warai pen, inke pūra rī iya' iyena kon. ⁵ E'tane usenuminka pūra iyesi aiko pe esi eke ton enno'sa' kon o'koi' tukai'. ⁶ Wakū pe kuru anpisin koro'tau tūusauro'sen pe isenupasa' pen urī, e'tane i'tunin pe rī esi. Serī ton ku'sa' ina uya man wakū pe kuru ene poken ni tanporon winī ri.

⁷ Makoi pe pe' iyesi'pū u'tito' ayanūnnin kon pe Papa ekareei ekama uya winī te'masen pe pūra? ⁸ Tāron ni ton so'si amū' rapumasa' uya to' e'repato' mo'ka uya winī ipika'tinin kon pe. ⁹ Mīri awonsi'ki ipiyau'nokon esi a'tai, i'rī rū'kwi rī i'se esi pi', inū' rī tewankamai' esi'pū pen, apūne pūra Ma'sitoniya winī iye'sa' kon utonpa ton uya i'se e'to' ke urepa'pū. I'rī winī rī iyewankamanin kon pe pūra enkurumū'pū, mīri kasa rī esi mi-yari ri. ¹⁰ I'nai ri, i'nairon Kārai eseru esi pi' uyau, inū' rī A'kaya nono ton awon uya serī utapurito' ereutaneukū pūra rī iyesi. ¹¹ I'rī pe iyesi pi'? Apūne pūra i'i'nūnka uya 'nokon pūra iyesi pi' pe'? I'hūnka uya 'nokon i'tu Papa uya! ¹² Mīri awonsi'ki serī ri siku'ai'ne' kupū pi' esi non akū'to' pe uya kamoro tūweyu kon eporo i'se te'san o'noro ukaisari'nokon e'paino kon tūutapurito' kon yau.

¹³ Kamoro waraino kon esi mīri ennakanin nan enno'sa' kon pe, usenku'tin nīto' tūrawasomanin nan, Kārai nennoko'san pe te'ku'san. ¹⁴ Mīri awonsi'ki usenuminkan pe pūra, Se'tan* ni e'kupū a'kwa inserūni pe. ¹⁵ Mīri wenai, usewansiukan

11:9 Piri'pai 4:15-18 * **11:14** Se'tan—Makoi ese' isakon, Papa eseru ewaruma'tinin ta e'kwa pe.

pe p_ura, ipoitor_u ton e'kup_u pe iyesi a'tai ipokena' pe e'nito' poitor_u pe. To' weyu u'ma'to' oton to' nukup_un_u n_uwarinpan_u pe.

Tekota'ma Pi' Paar_u Utapurito'

¹⁶ Akonoma uya: Iya'kwar_u p_un pe ri in_u' ri uku'nin, e'tane ikup_u auya'nokon yau, uyan_unti' si iya'kwar_u p_un kup_u pe, mara r_u'kw_i utapurin nito' ku'to' pe uya. ¹⁷ Seri iwano' wann_i pe en yau e'ku'nito', Itepuru kasa usaurok_u pen ni, e'tane iya'kwar_u p_un kasa. ¹⁸ Tu'kan kon ni utapuri pi' non nukup_un_u kasa, ur_i niri utapuri. ¹⁹ Pori' pe iya'kwar_u p_unon kon pi' iwesi kon, ta'kwar_u ke iwesi kon pi' kuru si! ²⁰ I'nai ri kuru, to' uya aya'sisa' kon tapiyo' kon pe, miri pe p_ura aiko pe ri to' uya iku'sa' kon, miri pe p_ura ipi'nokon ni to' usennakasa', miri pe p_ura awapiya'nokon ni iye'sara'tipi'sa' pe to' esi, miri pe p_ura iyem_u' kon pi' to' uya iwiipi'sa' kon. ²¹ Epiyi'to' yau, a'tu'm_ura kuru ina esi ukayai' miri kasa e'nisa' pi'!

I'ri pi' riken in_u' ri atapuripai nai—usaurok_u iya'kwar_u p_un kasa—uri kuru ri utapuri miri pi'. ²² Ipuru am_u' pe pe' to' esi? Uri ri niri esi. Esuwer_u am_u' pe pe' to' esi? Uri ri niri esi. Ep_ura'an payan n_u'san pe pe' to' esi? Uri ri niri esi. ²³ K_urai poitor_u pe pe' to' esi? Usenuminkato' yau p_ura ri na'ki e'ai' seri kasa usauro'to' pe, to' entaino ri uri. Sa'man pe kuru e'turawasoma'p_u, pariki'si tau isipikiri'ne kuru, isi pe kuru ari'po'pi'sa' pe, miri awonsi'ki inke ite'kwa'ne ri eri'nito' ya' a'ko pe utipi'sa'. ²⁴ 5 kaisa ri ite'kwa' Esuwer_u am_u' win_i 40 kaisa ri tики n_i iyapai t_umo'kai' utari'po'pi'nito' eporo'p_u uya.

25 Osorwwau ite'kwa uyari'po'pitp uwi ke, tикин
ite'kwa ti' ke uwipitu'pw, osorwwau ite'kwa uyen pe
iyetane kanau epotorp uta'morpitp, tикин
ni ewarupi мири awonsi'ki tикин ni wui ennoko'pw
uya parau kau, **26** utin pi' ri uko'manpi'tai. Isi yau
ri esi'pw tuna kau, isi yau ama' e' ton koro'tau, isi
yau uwaraino kon Esuwerw amw' koro'tau ri, isi
yau Esuwerw amw' pen koro'tau; isi yau eke pata
yau ri, isi yau eke pata pw'kw yau, isi yau parau
po; мири awonsi'ki isi yau ennakanin nan utonpa
ton pe te'ku'se koro'tau. **27** E'turawasomasa' man,
e'turawasomasa' man sa'man pe, мири awonsi'ki
inke ite'kwa e'nwamw pwra; iwan pe e'nito' i'tusa'
uya мири awonsi'ki tuna'kiri' ke мири awonsi'ki ki-
yari pwra e'pi'sa'; ikomi' pe e'pi'sa' мири awonsi'ki
ipon pwra. **28** Tanporon piyapai, wui kaisa ri
usewankaman pi' esi'pw so'si amw' pi'. **29** Inu' esi
i'si'mwra, мири awonsi'ki uru si i'si'mwra usi'tu pwra?
Inu' ari'pw makoi ya', u'nau epo'ti pwra ipikiri?

30 Utapuri pe iyesi yau, utapuri ri i'si'mwra e'to'
enpoikanin pi'. **31** Papa, Itepuru Sises e'to' itese'
pi' мири awonsi'ki Ikuipanu, tiwiri ri tapuri'pi'sen pe
te'sen uya i'tu, kasi pe pwra esi. **32** Tamaskas yau
kopwna, kin Are'tas o'noron uya pata Tamaskas
erasunti'pw, uru a'sito' pe. **33** E'tane pa'siki'ti yau
unu'ti'pw, iwekupiri wintooi awiri, мири pan enapai
emo'ka'pw.

12

Paarw Enu Uta'kwakasa' Miri Awonsi'ki Itikw

11:25 Inkupw'pw 16:22; 14:19

11:33 Inkupw'pw 9:23-25

11:26 Inkupw'pw 9:23; 14:15

¹ Utapurin pi' ri esii'ya. Waku epoton para ri iye'tane, en uta'kwakato' miri awonsi'ki isenpoikato' pi' Itepuru wini pi' ri esii'ya. ² Ka'pon si'tuyai' Kurai yawon, 14 kaisa ri waipiya utikaa'pu seri itosorwano Epun pona iyenuku'pu awonsi'ki. Tupun tau ri nawon miri pe para tupun tau para ri nawon i'tu uya para ri iyesi—Papa uya i'tu. ³ I'tu uya si, pue se ri ka'pon—tupun tau miri pe para tupun tapai ri nawon i'tu uya para ri iyesi, e'tane Papa uya i'tu—⁴ utanumu'pu waku pe Papa pata'se' ya'. Ekama pokena' pen ni eta'pu iya, ka'pon uya ekamato' pe tato' pen ni. ⁵ Kuri ri waraino ka'pon pi' utapuri, e'tane upi' utapuri pen, i'si'mura riken e'to' pi' utapuri. ⁶ Utapuri pe iyesi yau, iya'kwara pun pe esi pen, apune para i'nairon pi' usauroku pe iyesi. E'tane ikupu uya pen, eke pe ri uri tuku'se ina' ri usenuminka namai' upi' unkuu'pu pi' miri pe para ta'pu uya pi' tesi entai.

⁷ Utaperukan pi' esi namai', seri ton eke pe ri isenpoikasa' ru'pu uyena' pi', itiku e'turu'pu upun ya', Se'tan* maimu ne'nin pe, ipan pe ri ukota'manin pe. ⁸ Osoruwau ite'kwa ipan pe Itepuru ekama'po'pu uya upiyapai imo'kato' pe iya. ⁹ E'tane, "Uri uya waku nonkasa' esi eke pe iiwano' pe, apune para umeruntiru ekoneka waku pe i'si'mura e'nito' yau," ta'pu iya upi'. Miri pe iyesi pi', utapuri miyari pari pori' pe esii'ma i'si'mura e'to' pi', Kurai meruntiru ereutato' pe upona. ¹⁰ Miri pe iyesi pi', Kurai uriya', uru esi pori' pe i'si'mura e'nito' yau, sapeman nito' yau, sa'man pe e'nito' yau, waku kupu wenai kota'man nito'

* **12:7** Se'tan—Makoi ese' isakon, Papa eseru ewaruma'tinin ta e'kwa pe.

yau, sa'man ikuph pokena' pen yau. Apne pura i'si'mra esi a'tai, miri a'tai pana' pe r*i* esi.

Paaru Usewankamato' Koren Pon Kon Pi'

¹¹ Uiwano' pe r*i* iya'kwaru pura enasa' seri, e'tane sa'ne imiri'nokon uya iku'to' pe uya ikuu'pu. Uyekama pe masauro'tui'no e'tane, apne pura aiko pe esi pen eke ton itekare ekamai' enno'sa' kon o'koi', inu' pe pura r*i* sa'ne e'tane. ¹² Mi ton itekare ekamai' enno'sa' ma'kui'tinin—ento' ipi' ton, usenuminkan nito' miri awonsi'ki eke Papa turawasooi—e'kuu'pu i'koro'tau'nokon eke r*i* sa'man annawiri. ¹³ Nai kasa ken turon ni ton so'si amu' o'koi' aiko pe iwesi'pu kon, ipi'nokon niken upika'titi' tasa' uya pura iyesi pi' pe'? Ipokena' pen unkuu'pu pi' si upi' isentu'mati'!

¹⁴ Seri si e'kama utin pi' aka'kuranpai'nokon itosorwano ite'kwa pe, miri awonsi'ki upika'titi' ta uya pen ipi'nokon, apne pura iimamin kon i'se esi pen e'tane imiri'nokon. Apne pura mure amu' esi tusanon kon potawa'tinin nan pe pen, e'tane to' sanon uya nin to' potawa'ti. ¹⁵ Miri kasa si ipi'nokon pori' pe esii'ma tanporon ni uyenawon ennoko uya miri awonsi'ki ur*i* ri niri si. Ipan pe pe' i'nanka uya 'nokon yau, mara ru'kwi pe' ui'nanka auya'nokon? ¹⁶ Iyesi'pu na'ne' kasa si iyesi yau, upika'ti auya'nokon i'se pura esi'pu. Miri r*i* e'tane ennakanin pe esi'pu enku'tin nito' wini iyeparant'i'pu uya 'nokon ta! ¹⁷ Kinyennakata'tui pe' ipurataai kon mo'kato' pe uya ka'pon amu' unennoko'san wini? ¹⁸ Tai'tas apiyo'ma'pu uya ipan pe ipiya'nokon itito' pe, miripan a'kiri utonpa kon ennoko'pu uya. Tai'tas uya ken pe' iyennaka'pu kon ipurataai kon mo'kato' pe tuuya?

Isi'kaisaron kon pen pe' ina ta'kwaru kon yau tankupu kon yau miri awonsi'ki isiporon ni pen pe' ina eseru?

19 Usenuminkan pi' pe' iwesi'pu kon misi'kir*i* ri' ipi'nokon ina e'wapu'ti tukai'? Usauro'ni pi' sa'ne ina e'sa' seri ko Papa uya tentane'nokon Kurai yawon kon pe; utonpa ton nu'kw*i*, tanporon ina nu'ku'ai'ne' esi imeruntitanu'nin kon pe.

20 Enari'nanyai' ipiya'nokon utisa' a'tai, iyeporo uya 'nokon poken pura ri iyesi i'se e'to' awiri, miri awonsi'ki uri niri i'se iwe'to' kon awiri pura. Enari'nanyai' isipi' ri te'san, tikintasan ni, tausakorotasan ni, tupoiri'nokon ni te'san ni, kasi pe ka'pon eseru'tinin nan ni, iri ka'pon eseru pi' tausauro'san ni, i'tunin pe ri tesi kon pi' mi pa'nan ni, miri awonsi'ki itanpokumasa' pe ri iyeporo uya 'nokon poken iyesi. **21** Enari'nanyai' utika'sa' a'tai kanan Papa itese' pi' e'to' uya se pe ri uku'to' oton arau'nokon, miri awonsi'ki ipan pe ri upokoitato' oton tu'kan kon imakoitasa' kon pena iwa wenai iyera'tisa' pura na'ne' nan iri apai, tekumato' kon apai miri awonsi'ki iri i'se te'to' kon ku'to' tuya'nokon apai, ikupu pi' tesi'pu kon.

13

Iu'matu Pe Panaman Nito'

1 Seri si itosorwano ite'kwa pe aka'kuranpai'nokon uti. "Moro i'ri e'ku'sa' ru'pu esi pi' asa'ron kon miri pe pura osorwawon kon usauro'to' pe iyesi,"* tasa'. **2** Apanamakaa'pu uya 'nokon ipiyau'nokon esi a'tai iyakon ite'kwa

* **13:1** Isu'taronomi 19:15

pe. Akonoma uya ipiyau'nokon p_{ura} esii'ma: Enna'posa' a'tai, inu' ri e'wanpa uya pen kamoro pena iwa imakoitasa' kon pe na'ne' nan miri pe p_{ura} t_{uron} kon ni, ³ ipan pe ini'tupai iwesi kon pi' K_{urai} usauro'to' uporo. I'si'm_{an} pen k_{uri} ri imiri'nokon koneka pi' tesu yau, e'tane merunti pe iyesi i'koro'tau'nokon. ⁴ Ap_{ane} p_{ura} i'nai ri iye'to' pe, kurusu' pona ipokapitu'p_u i'si'm_{an} yau, e'tane si iko'mam_u Papa meruntir_u wini. Miri kasa ri, iyau i'si'm_{ura} e'n_inokon, e'tane si Papa meruntir_u wini ina uko'mam_u ipokon pe ayapiyo' kon pe.

⁵ Isenti' apurito' yau ri pe' iwesi kon tukai'; isi'tut_i iiwano' kon pe. I'tu auya'nokon p_{ura} pe' iyesi K_{urai} esi ayau'nokon?—iusi'tuto' kon yau ri nin auta'mo'kasa' kon a'tai riken i'tu auya'nokon ip_{ura} iyesi? ⁶ Miri awonsi'ki sapuriyai' ito'ka'nuk_u auya'nokon usi'tun nito' yau uta'mo'kan nisa' p_{ura} iyesi. ⁷ Seri si ina ipurema Papa pi' ipokena' pen kup_u auya'nokon namai'. Ka'pon am_u' uya en nito' pe pen ni usi'tun nito' yau entakasa', e'tane ipokena' pe te'sen kup_u kon pa ita'mo'kasa' pe ri e'ku'n_i tane. ⁸ Ap_{ane} p_{ura} i'r_i ri kup_u poken p_{ura} ina uya iyesi i'nairon ewa'noma pe, e'tane i'nairon iwano' pe riken. ⁹ Ina epori'ma i'si'm_{ura} tesu kon a'tai e'tane pana' pe iwesi kon; ina ipuremato' nin si esi miri waku pe iwesi kon pa. ¹⁰ Miri wenai seri ton menuka uya seri ipiyau'nokon p_{ura} esii'ma, utisa' a'tai isi pe umeruntir_u apuri uya namai'—umeruntir_u Itepuru uya urepa'p_u ike ke ikonekanin kon pe, ama'tan_u'nin kon pe pen.

¹¹ Iu'matu pe, utonpa ton, iisiri'nokon. Waku pe e'nito' pi' ise'se'titi', ipan pe iyekama'poto' uya 'nokon etati', tикин ni isenuminkato' e'ti', түүсөвийн номайи pura iko'manti'. Miri awonsi'ki Papa usi'nankan miri awonsi'ki түүсөвийн номайи pura e'ni ku'nin esi miri ipiyau'nokon.

¹² Miyari ta auya'nokon e'kwa pe itonpa kon pi' waku eseru yau ata'su'kat*i*. ¹³ Tanporo waku ton man miyari ta pi' ipi'nokon.

¹⁴ Tiwi eke ri waku Itepuru Sises Kurai n^unonka'pu, miri awonsi'ki Papa usi'nankato', miri awonsi'ki Waku A'kwaru amutu pe e'nito' nesii tanporo ipiyau'nokon.

**Wakʉ Itekare: Emenna' Pe Ekonekan Nito'
New Testament in Akawaio (GY:ake:Akawaio)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Akawaio

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Akawaio

ake

Guyana

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Akawaio

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

0a50da4e-768d-5472-9dd1-d9747ff5918f